

indgaaet paa en Arbejdsoverenskomst under moderne Former, og dette kan ikke paavirke deres Stilling, saaledes at de ikke skulde falde ind under denne Lov.

Det ærede Medlem Hr. Zahle udtalte, at hvis denne Sag ikke var kommet op, var der neppe blevet Anledning til at vedtage Ændringer til § 28. Jeg er ikke ganske enig med det ærede Medlem heri. Naar man kommer ud omkring i Landet og ser, hvorledes Opfattelsen er omkring paa Herregaardene hos Godsforvalterne og de Husmænd, som disse har nogen Magt over, tror jeg ikke, man kan give det ærede Medlem Ret. Godsforvalteren er i Almindelighed Jurist; Godsejeren knytter i Regelen en Jurist til sig, fordi Juristen er i Besiddelse af Egen-skaber, som Godsejeren selv ofte mangler, kan optræde med en vis Myndighed overfor Husmanden, der ikke har juridisk Kundskab og som oftest vil gaa ud fra, at naar Juristen, Godsforvalteren, har sagt noget, maa det selvfølgelig være rigtigt, og saa er der ikke noget at gøre derved. Jeg kender Tilfælde, hvor en Godsforvalter, der er Jurist, kort før denne Lovs Fremkomst, men paa et saadant Tidspunkt, at man vidste, at den var paa Trapperne, og at den vilde komme frem og rimeligvis blive vedtaget, har tvunget Lejehusmænd paa det paagældende Gods til at gaa ind paa en Tjenestehusmandskontrakt, idet han gik ud fra, at han derved havde knyttet dem til Godset paa en saadan Maade, at de ikke kunde komme ind under den nye Lov og faa deres Huse paa 8 Aar.

Jeg ved et bestemt Tilfælde, hvor en saadan Husmand, der som Lejehusmand var blevet nødt til at gaa ind paa en Tjenestehusmandskontrakt og ifølge denne skulde møde til Arbejde hver Dag, der blev kaldt paa ham, har, fordi han en enkelt Dag er blevet borte fra Gaarden, faaet Opsigelse fra Godsforvalteren til Fraflytning fra sit Hus straks, dog vilde man i dette Tilfælde være saa naadig at give ham Lov til at bo der til 30. April. Husmanden har henvendt sig til Kommissionen med en Klage over dette Forhold sammen med en hel Mængde andre Husmænd paa det paagældende Gods, men Kommissionen har svaret, at efter at der nu var ført en Forhandling med Landbrugsministeren om hele denne Sag, og man havde Sikkerhed for, at der vilde ske en Forandring i Lovens § 28, vilde man henstille til ham, at Sagen ikke afgøres for Øjeblikket, idet man, efter hvad der er sket, maatte gaa ud fra, at en eventuel Kendelse, afsagt af Kommissionen i Fævor af den paa-

gældende Husmand, vilde blive underkendt af Landbrugsministeren.

Jeg gaar nu ud fra, at Lovforslag i den omtalte Retning vil komme frem i indeværende Samling, saaledes at vi kan være sikre paa, at Loven i sin nye Skikkelse vil kunne træde i Kraft, inden Foraaret kommer, inden man fra enkelte Godsers Side vil kunne smide disse Husmænd ud af deres Lejehuse, saaledes som man enkelte Steder allerede har bebudet at ville gøre. Det er nødvendigt, at der bliver vedtaget en Ændring til Loven, fordi de fleste Husmænd slet ikke ved, hvilke Rettigheder de har. Det er nødvendigt, at det paa ny bliver fremhævet, at de har saadanne Rettigheder, som hidtil er skjulte for dem, og som Godsforvalteren selvfølgelig ikke gør dem opmærksom paa — tværtimod, hans Arbejde gaar i ganske modsat Retning, i Retning af at give Husmændene Indtryk af, at de ikke har saadanne Rettigheder, men at de ved at være bundne ved Tjenestehusmandskontrakter udelukkes fra den Adgang til at begære et mere langvarigt Lejemaal, som Loven giver.

Det er ogsaa nødvendigt af andre Grunde. Der hersker selvfølgelig Tvivl om, hvorvidt et Lejehus, der senere er gaaet over til at blive Tjenestehus, kommer ind under Loven, men ogsaa om, hvorvidt et Tjenestehus, som senere er gaaet over til at blive Lejehus, kommer ind under Loven. Endelig kan der rejses Tvivl om, hvorvidt en Mand, der under de Forhold, der udviklede sig som en Følge af, at denne Lov var blevet adviseret, har maatte fraflytte sit Hus, fordi han ikke vilde gaa ind paa at arbejde videre paa de Vilkaar, Godsforvalteren bød ham, ikke har Ret til at komme tilbage til sit Hus. Disse forskellige Spørgsmaal skal afgøres gennem den Lovgivning, som vil finde Sted.

Jeg vil gerne i Anledning af de Forhandlinger, der paa Foranledning af Kommissionerne har været førte med Landbrugsministeren, udtale min Tak til Ministeren for det Løfte, som allerede er givet om Fremsættelsen af et Lovforslag. Og jeg vil udtale Haabet om at møde Velville hos den højtærede Landbrugsminister med Hensyn til en enkelt videregaaende Ændring, hvis Ønskelighed jeg fremhævede under de lige nævnte Forhandlinger, en Ændring, som gaar ud paa, at saadanne Husmænd, som er fraflyttet deres Huse, maa faa Ret til at komme tilbage til deres Huse.

Jeg tilsiger den højtærede Minister mit Partis Tilslutning til det Lovforslag, som man efter hans Udtalelser kan vente fremsat, og haaber, at dets Fremsættelse og